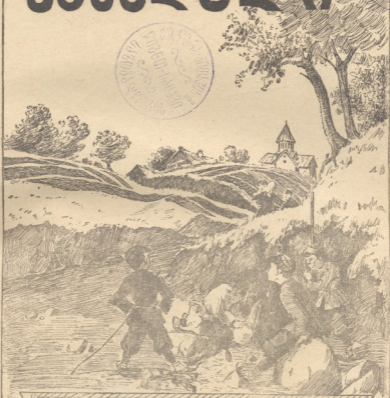

6983

საქართველოს
საბჭოთაო

საქალაქი

საუმაჯვილო ქუჩისა
მცირეფლეთვანეთვის

03506

№ 11.

1917 წ.

8185-7

გზაგადაღობა

წელიწადი მე- XIII.

№ 11

თბილისი, 1917 წ.

საქართველოს
ბიბლიოთეკის
სტამბა
1917

243

საქართველოს
ბიბლიოთეკის
სტამბა
თბილისი
1917

თევზების მტერი.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—თევზის მტერი!.. — სურათი	1
II—ნაკადული,—ლექსი ფრთოსანისა.	3
III ბუმბულის მთა,—დ. კილოსანიძისა	4
IV—დაკერილი შოშია,—ლექსი საელე აბულაძისა.....	13
V—უშვილო მეფე,—სამაჰმადიანო საქართველოში ჩაწერილი ზღა- პარი ხანუმა ეფენდის მიერ	14
VI—ერთი ცვარი წყლის ამბავი,—ვაგნერისა, თარგმანი დ. ყი- ფიანისა.....	19
VII—როგორ გაჩნდნენ წითელი ვარდები,—ილია ნაკაშიძისა.....	23
VIII—გასართობი:—რებუსი და ახსნა.....	24

ნაკადული

ვიდან ქვაზე მოსტის კოხტად
მთის ნაკადი, მთისა შვილი;
ვერცხლისფერ ჭაფლს ბელვარებს,
შის სსივებით დაფერილი...

ძირს მინდორზე მთის ჩანჩქერსა
ამბორს აძლევს ნაზ-მცენარე,
ფინდაზად გულს უფუნენ
ვარდ-უვავილნი მონარნარე.

„გვალვისაგან დამშენარ უვავილა,
ან ძწირ მდელის მოქარგულსა
მხეფებს ცოცხალს მივაპკურსა
შვებას მივცემ დანაგრულსა“

მოდუდუნებს მალალ მთიდან
ანცი წუარო მომჩქეფარე,
და მის დუდუნს ეურს მიუჭურობს
კაფურჩქნული არეპარე!...

ფრთოსანი

გუმბულის მთა

(ზღაპარი)

I

ველ დროში, რომელსედაც თვით მეცნიერნიც ვერა
 ჰხედებენ ლაპარაკს, ერთს სელმწიფოში ცხოვ-
 რობდა მეზობლად ორი მამალი, სახელად ზილა
 და დვინა. მოკლედ რომ მოვჭრათ, ზირველი ავი-
 იო, მეორე—კეთილი; ზირველი—ღორმუცელა, მეო-
 რე; ზომიერი სასმელ-საჭმელში. ზირველს წვრი-
 ლი სმა ჰქონდა, მეორეს—მსხვილი.

ბევრს ეცადა დვინა, მაგრამ არ იქნა, ვერას გზით
 ვერ მოაწყო ავ მეზობელთან კეთილი განწყობილება. საკმა-
 რისი იო სულ უბრალო, როგორც იტყვიან, ბუხის ოდენა
 საბაბი, რათა ზილას მთელი აურსაური აეტყნა, ისიც რო-
 გორი აურსაური: შეგროვდებოდნენ მამლები ქათმებით შო-
 რეულ უბნებიდანაც კი; მისი უვირილი დაზიანებულ ბატებსაც
 კი ააუჯანებდა; თვითონ კი წამოწითლებულ, იაგუნდივით
 მოელვარე ბიბილოთი, ხან ერთ ჯგუფის საძარბაღს მიძარ-
 თავდა, ხან მეორესას.

— გამიგონია, რომ ჭკვიანმა მამალმა დროსე უნდა დაი-
 ვიელონ: გახდვიძოს ბატონი, და არ გაუტყოს ღამის მი-

ლი,—ეუბნება ზილა შარის მოსადგებად დვრინას, თუძცა თითონ ძილში გაატარა დილა და არ დაიუივლა დროზე.

— სრული ჭეშმარიტებაა, მეზობელო! მაგრამ სცდები, როდესაც მე მომძართავ, რადგან მე დროზე გავადვიე ჩემი ბატონი და არ გაუტყეე ტყბილი ღამის ძილი—უზასუსებს წუნარად ზილა, რადგანაც უნდა აიცდინოს თავიდან ჩსუბი და დავიდანება.

— სწორედ რომ თავს აატკივებს ეველას შენი ევირილი! ეო-ეო-ეო-ეო, ეო-ეო-ეო-ეო! ავიჩეძებია და გაიძხსი, თითქოს ქვეუანა შენი იეოს! ან ცოტათი ძაინც გრცხვენოდეს ბატყბისა, იხვებისა, ინდოურებისა. თუძცა ნათესავები არიან, ძაინც სომ უცხონი არიან! ამოსჩინქნი სადმე უვარვის ძარცვალს, რომერსაც უნატროსო ბედურებიც კი არ იკადრებენ, გაჭკივი ძთელ უბანში და ენატყები ღატაკ საუსმეზე უტყინო ქათმებს!—გადასწვდება ზილა ასლა სხვა საბაბს.

— კარგია, შენმა ძსემ, ნუ გააწეალე გული! ჩაიხედე ძაინც წეალში, როგორ გავილურჯდა სიავისაგან ბიბილო! ან როგორ არა გბეზრდება! წამოასელ თუ არა ძსესთან ერთად ძაკ თვალებს, ძთელ დღეს ქანდარამდის დაულაღავად გულს იბრუნებ!—სთქვა დვრინამ და მოძორდა მეზობელს.

მაგრამ ამაო იეო ცდა, რადგან შეტაკება მისთვის დღეს ისევე საჭირო იეო, როგორც სასძელ-საჭმელი, ჭყერი, ძილი. საჭირო იეო მსოლოდ ასალი საბაბი, და ამანაც არ დაიკვიანა.

II

შემოდგომის ნიავი უბედურად აქანებდა აქეთ-იქით წითელ-ევითელ ფოთოლს, რომლითაც მოყენილი იეო ნიადავი; თანაც ზუსუნებდა, თითქოს სტუქსავდა. ზილას ეზოში ძდგო-

მი კაკლის ხე თუძცა სუსტად ირხეოდა, მაინც ვეღარ იძა-
კრებდა მოსულ ნაუოფს და დრო-გამოშვებით გაღმოაგდებდა
თითო-ორილას. აი, ახლაც დაეცა კაკალი და გაგორდა მე-
ზობლის ესოსაკენ. მას გამოჭევა ზილა და მალე ამოჭეო იქ
თავი. იწეინა ეს ღვრინამ, შეურაცხოფად მიიღო; დაღუნა
თავი, დაიგრძელა კისერი, აშალა ფრთები და შემოჭკრა გა-
წიწმატებულმა მტერს.

სანამ თავკასული მოწინააღმდეგე გონს მოვიდოდა, ნის-
კარტით ჩაგრულ ბიბილოდან სისხლი წამოუვიდა. შეჭევირა
ზილამ და ეცა მესობელს; მაგრამ დღეს მას არა სწყალობ-
და ბედი: საიდანღაც მოულოდნელად გაჩნდა სასიკვდილე ვე-
ფია და მივარდა დაუზატიყებელ სტუმარს. მეტი გზა არ იყო,
უნდა ებრუნა მას სურვი და თავი ესხნა. ახმაურდა ქათმობა;
შეიტყეს მომხდარი ამბავი; ამომრავდნენ მთელ მიდამოს მო-
სახლე ბატთა, ისეთა და ინდოურთა რაზმები. ცხადი იყო, რომ
ნაცემი გამოდგა ზილა.

— მიირთვი, ეგეც შენი სიავის და კვესნის ნაუოფია!—მი-
ხალა სახელ-გატეხილ ზილას ერთმა მამაღმა.

— სირცხვილია მესობლებს შორის მტრობა და სისხ-
ლი!—სთქვა უცხო—უბნელმა ქათამმა.

— რას მოვესწართ: ხანში შესული მამლები იქცევიან
ლაწირაჲ მამლაუინწებსავით!—დინჯად და მედიდურად წარ-
მოსთქვა დარბაისელმა ბატმა.

— ან თავი რაღად გინდა ცოცხალი ამის შემდეგ!—მიუ-
მატა ბერვით ინდოურმა.

— გაგონილა: რას ატეღით და აუჯანდით? შეიტყეთ ჯერ,
რამია საქმე და მერე წაჭკარით ცხვირი სხვის საქმეში!—სთქვა
ბრახ-მორეულმა ზილამ და წაიწია მტრისაკენ; მაგრამ ამაოდ.

შეკრებილმა სასოგადოებამ გამოუცხადა მას:

— კმარა: ჩვენ მოგვებწრდა დავიდარბა, თუ კი მართლად მიგაჩნია თავი, მიჭმართე სამართალს. უველა იხსენიებს მელის, როგორც ჭკუა-გონებით დაჯილდოებულ მსაჯულს. თუმცა ჩვენ კურთხეულ მხარეში ჯერ არა სცნობენ ჰატიოსნად, მაინც სმა მის უანგარობისა და სამართლიანობის შესახებ აქაც საკმაო ტრიალებს.

III

განთიადზე დაიუივლეს უკანასკნელად ზილამ და დვრინამ, გამოეთხოვნენ თავთავიანთ ოჯახებს, დაარიკეს ჩვეულებისამებრ და გაუდგნენ გზას.

ბევრი იარეს თუ ცოტა, შესვდნენ მგელს. მორბის ნაცარა, ოფლში იწურება; ზირს აღებს უძლურად. სუნემის საბრალოდ; თვალებს აბრიალებს, ცრემლებს აფრქვევს. ერიჭაა!—სადღაა მისი განთქმული გულადობა!

— გამარჯობა, ტვის ბატონო! გვიწეალობე ჩვენ, უვიც არსებათ, ცოტაოდენი უურადლება! მელიას სამართალს ვეძებთ; გვასწავლე მისი ბინა.

— კარგი მსაჯული ამოვიჩვენებთ, უტვინობო! ვერცხლის მოვეარბე, მლიქვნელი, მატეუარა, ოინბაზი! ეჭ, დრო მქონოდა, ჩემზე უკეთეს მსაჯულს სადა ჭნასავდით! მაგრამ თქვენ უშიშვნელო საქმისათვის სადა მცალია! გზას კი განსწავლით! წასვალთ ჰირდაჰირ და ივლით ორ დღეს და ორ ღამეს. მესამე დღეს შეგხვდებით უსარმაზარი მთა, მშეს და-ჩრდილავს—ისეთი; ეს მთა ბურტელის და ბუმბულის მთაა,—მელიას სამართალის ნაუოფი,—სწრაფად წაილბაზარკა მგელმა და მოჭკურცხლა: თურმე ნუ იტევით, მას მოსდევენ ფეს-და-ფეს მონადირეები. მართალია, ცხოვრებაში გამოუცდელი მამლები კარგ საუსმეს წარმოადგენდნენ, მაგრამ

სიკვდილის შიშმა მადა დაუკარგა საცოდავ მკელს; თუცა არ დააჯიწებ შელიას ოინები.

მამლებმა ბევრი იფიქრეს, და ბოლოს გადასწევიტეს მაინც სახელგანთქმულ მსაჯულის ნახვა. „ყოველ სამართლიან მსაჯულს მრავალი მტერი ჰქვავს,“—გაიფიქრეს და გაუდგნენ ისევ გზას. იარეს დღე და ღამე, შეჭვდნენ ტურას. მორბის ტურა, ოფლში იწურება; მორბის ენა კადმოგდებული, უკან ისედება. სადღაა მისი წახიანი ღმუილი! ენა ჩავარდნია საბრალოს შიშისაგან.

— გამარჯობა, ტუის მეუფე! გვიწვალობე ჩვენ, უვიც არსებათ, მცირეოდენი უურადლება! შელიას სამართალს ვეძებთ. გვასწავლე მისი ბინა!

— კარგი მსაჯული ამოკირჩევიათ, უბედურებო,—ცბიერი, ქლესა და მოღალატე! ან ოჯახები მაინც შეიბრალეთ: წვრილშვილი გეოლემათ! თაფლის გამომადინებელია შელია, მაგრამ მის თაფლში შხამია არეული! აბა ჩემზე უკეთეს მსაჯულს სად გამოიხსავდით. მაგრამ სადა მცალია თქვენთვის! გზას კი გასწავლით: წახვალთ ზირდაზირ და ივლით დღე და ღამეს; მერე კი უშველებელი მთა გადაგელობებათ გზაზე. ორმოცი დღე და ღამე რომ იაროთ, მთას მაინც ვერ გადალახავთ! სწორედ ამ მთის ძირში შელიას კოშკია!—სთქვა აჩქარებით ტურამ, მწარედ აიქნია თავი, იმის ნიშნად რომ მდგომარეობისა გამო შელიას უთმობს სასუსნავსა, და ფიცსლავ მოჭკურცხლა, რადგან იგიც, თურმე ნუ იტყვით, მტერს გაურბოდა.

შეშინდნენ ჩვენი მოგზაურნი. სუძრობა იქით იეოს,—მზად იუვენენ დაბრუნებულ იუვენენ თავთავიანთ ოჯახებში, მაგრამ მოაგონდათ დაუბოლოებელი ჩხუბი და შეზობლების მოთხოვნილება—სილას—ცალკე სირცხვილის ჭამა და სახელის გატეხა,—და ისევ გაუდგნენ გზას.

IV

დალაშქდა მეორე დღე. ჩვენი მოგზაურნი დაბინავდნენ სის ტოტზე. დაქანცულნი მიეცნენ ძილს. მაგრამ არც ძილმა მოუტანა მოსვენება. ზილას დაესიზმრა მსაჯული ძელია საშინელ არსებად: თვალებს ატრიალებს, თითქოს გზომავსო; კბილებს აკრანჯუნებს, თითქოს ჭლესავსო; სასიზღრად ჭეოფს წითელ ენას, თითქოს სისხლსა ლოკავსო; ტუჩებზე რაღაც საეჭვო ღიმილი დასწოლია. როდესაც მიუახლოვდა ძელია, ვეღარ გაუძლო შიშსა ზილამ და ასტყნა ჩოჩქოლი:

— ეო-ეო-ეო! ეო-ეო-ეო!

— რა გაუვირებს ამ შუაღამესას! ვინ მოგელანდა, შე უბედურო! გირჩევენია სმა გაკმინდო, თორემ ამ უცხოეთში მოიპოვებ სასაკლავოს! — გააჩუბა გამოღვიძებულმა ღვრინამ, რომელსაც არა ნაკლებ ეშინოდა მოძავლისა. ბუმბულის მთა წამდა-უწუმ ელანდებოდა მასაც და ჟრუანტელსა ჭკვრიდა. ასე გავიდა ღამეც. გათენდა თუ არა მტრედის ფრად, მძძვებმა ახსენეს ღმერთი და გაუდგნენ გზას.

V

ბევრი იარეს თუ ცოტა, მივიდნენ ბოლოს ბუმბულის მთასთან. უცვებ გაჭქრა მზე; დაჭბერა ცივმა ქარმა. მთაზე ჩამოდიოდა ღრიალით მდინარე, სისხლში შეღებილი, და გაისმოდა რაღაც უცნაური ხმები; თითქოს, ამოიღვა ენა ბურტულ-ბუმბულმა და შესჩივლა მოსულებს.

— კეთილი იყვეს თქვენი მოსვლა, ჰატვიცემულნო უცხოელნო! სადაურები ხართ, ან რამ მოგიუვანათ ამ ქვეყანაში? უუურებ თქვენს ფერად სამოსელს და ვუიქრობ: — ბედნიერ და მშვენიერ ქვეყნის შვილნი უნდა იყოთ! შემოიარეთ, დაისვენეთ ჩემ სასახლეში: ნუ მოაკლებთ სიამოვნებას ჩემ სტუმართ-

მოუვარე, უხე მეუღლეს!—სთქვა ტკბილის სმით მოულოდნელად კოპიდან გამოხულმა მელიამ და ჰატივისცემის ნიშნად დაბლა დადუნა თავი.

განუშებულნი იდგნენ მოხულნი. შიშისაგან ზილას ენა დაეკარგა. ან როგორ არ დაეკარგებოდა, როდესაც ცოცხლად წარმოუდგა თვალწინ ის, რაც სიზმარში ნახა. უცნაური იყო მხოლოდ უცნობის ალერსიანობა. არ გამოეპარა ზილას მელიას მსუნავი თვალები, რომელიც მან გადაავლო მის წითურ ბიბილოს. მაგრამ ასეთმა მდგომარეობამ როდი გასტანა დიდი ხანი.

— ჰატივცემულო, ბოდიშს ვიხდით შეწუხებისათვის! არც მასწინძლობის ღირსნი ვართ! ჩვენ უვიცნი მოგმართავთ თხოვნით—მოისმინო საჩივარი და დაასკვნა შენი ბრძნული განაჩენი. უნდა ვართ დავემორჩილოთ მას, რადგან სასელი შენი, როგორც უტუუარ და უხანგარო მსაჯულისა, განთქმულია მთელ დედამიწის სურგზე!—წარმოსთქვა სიჩუპის შემდეგ ღვრინამ, რომელმაც გადასწევიტა მალე გამორდეს საშიშარ ბუმბულის მთას და მის საეჭვო მულობელს.

— კარგია, უცხოელო: გადაჭარბებული ქებაა! არც ზრდილობა გაკლია, გატეობ! და თუ თქვენს ქვეყანაში ვეფლა შენისთანა მეტვეელი და განათლებულია, მოვალედ ვთვლი თავს ვინახულო თქვენი მხარე, მით უფრო, რომ საქმე, რომლისთვისაც მოსულხართ ჩემთან, უკეთ გაირჩევა ადგილობრივ!—უნახუსა მელიამ, რომელმაც გაიფიქრა სიამოვნებით: „ღმერთო, რამდენი სასუსნავი ფრინველი იქნება იქ, სადაც ვერ მე არ მიცნობენ და ეძებენ მიაშიტად ჩემ საშართალს!“

— გაგვაბედნიერე, ჰატივცემულო! დაგისვდებით, როგორც შენ განათლებას შეეფერება, და დაგიმტკიცებთ, რამდენად უხვია მხარე, სადაც მოსახლეობენ ბატთა, იხუთა, ინდოურთა და ქა-

თამთა ტომნი. არც გზაა შორი: ივლი დღე და ღამეს, და გინვდება თაფლის მდინარე. გაჭუვები ნაწირს შესართავისაკენ. ივლი დღე და ღამეს. მესამე დღის დილას დაგინვდება უშველველი ვენახი, ვვითელ ქარვისებურ უურმნით სავსე. სწორედ აქ, ამ ვენახში, ვცხოვრობთ ჩვენ, სასმელ-საჭმელით უზრუნველყოფილნი.

— მესმის, მესმის! ადვილი საპოვნელი უოფილხართ! მალე განსავთ და გავარჩევ თქვენ საქმეს. მკონია კმაყოფილი დარჩებით!—სთქვა მელიამ ტკბილად, მაგრამ ვერ ჩააქრო მოსულთა გულში შიში.

— მშვიდობით, ზატყვემულო! გასსოვდეს ჩვენი უმორჩილესი თხოვნა!—უკანასკნელად მისცა საღამო დვრინამ მელიას და დაუკრა თავი. მის მაგალითს მიჭბამა ზილამაც.

— კეთილი იუოს ჩვენი გაცნობა, კეთილი იუოს!—მიაუოლა მელიამ მამლებს და მომავალ სიტკბოების მოლოდინში აილოკა-ჩაილოკა თაფლის მდენი ტუჩები.

* * *

მგზავრნი კარგა ხანს მიდიოდნენ განუძებულნი, რადგან ნახულმა ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა მათზე. თქმა მეტია, ტკბილად დაუსვდა მელია, მაგრამ მღალადველი ბუმბულის მთა, რომელშიაც ურიცხვი იუო მამლების ფრთებიცა, შუოთიანი მდინარე, მიაძირ მსხვერპლთა სისხლით შეღებილი, ცხადად ამტკიცებდა მფლობელის სიბოროტეს და ცბიერებას.

— ეკვც შენი სახელგანთქმული ზატოისანი მსავჯული!—წამოიძახა უცვებ დვრინამ.

— დიას, ეკვც შენი უანგარო სიმართლის მცველი!—გამოესმაურა ზილა.

— თუ ეგრება, მეზობელო, მოდი შევრიგდეთ! მელიას ხომ მაინც გზა აურიე!

— შევრიგდეთ! დმერთო, გვაძორე მსაჯული, ავიცა და კარ-
კიცა!

თქმა და ასრულება ერთი იყო. მშურად გადაეხვივნენ მამლე-
ბი ერთმანეთს და დაძმობილდნენ. მალე სახლშიაც დაბრუნდნენ
და იწუეს კეთილი, ბეგობრული ცხოვრება. შესცქერიან მათ
მეზობლები და ფიქრობენ გულში:—მესეთ, რა ეოფილა მე-
ლიას სამართალი!

ბუმბულის მთა კი ძველებურად იზრდება. სისხლის მდი-
ნარე სულ მატულობს და მატულოს.

დავ. კალაშნიკი

დაჭერილი შოშია

აღიასძია შოშია,
ბოროტის სეღით ჩასმული;
გარედ არ უშვებს საბრალოს
სინა, სინაში გაცმული...

მაგრამ როს შოაგონდება
თაუისუფალი ფრთხილი,
უნდა რომ ძალით გაჭკლიჯოს
ეს სატუსაღო ტიალი.

წრიალებს შესაბრალისად,
აქეთ და იქით ესლება,
გულიდან სისხლი გამოსწვევთ,
და სუსტი ფრთები ეღლება.

მაგრამ ვით გაჭკლეჯს გალიას,—
სადა აქვს ამის შექლება?!...

საველე აბუღაძე

უზვილო მეფე

(ჩაწერილი სამაჰმადიანო საქართველოში)

რთი მეფე იყო. შვილი არ ჰქუაჲდა. შვევედრს
ღმერთს:—ღმერთო, ერთი შვილი მომეცი და
ხალსისთვინ ერთი „ბჭევა“¹⁾ თაფლი გაზობა-
ღინე და ერთი „ბჭევა“ იაღიო.²⁾

ღმერთმა ისმინა მეუფის ვედრება და მისცა
ვაჟი.

ერთხელ დედაბერს წუალი მიჭქონდა. შესვდა ცხაში
მეუფის ვაჟი. რომ დაინახა—დედაბერს წუალი მიაქვსო,
უთხრა:

—რად მიგაქვს წუალი: აი, თაფლი და იაღი წაიღე, უკუ-
თესი არ არისო?

დედაბერმა გაუგონა, გადაღვარა წუალი, წაიღო თაფლი
და იაღი. მიდის დედაბერი, თან მიაქვს თაფლი და იაღი.
ესროლა მეუფის ვაჟმა მშვილდ-ისარი და გაუტყვა ჭურჭელი.
დედაბერმა დასწუველა მეუფის ვაჟი:

— იმ ხის კატარში³⁾ რომ კვერცხებია, იმის ეისმეთი⁴⁾
გასდიო.

1) მდინარის სახელი. 2) ერბო. 3) კენწერო. 4) ბული.

მეფის ვაჟს მოუხდა შეტეობა, ავიდა ხეზე და ნახა სანძი ცალი კვერცხი. გასტეხა ერთი. ნახა—კვერცხიდან გამოვიდა რაღაცა, ააფინა¹⁾ ჰირი და მოკვდა. გასტეხა მეორე,—ისიც მოკვდა, გასტეხა მესამეც. დაიკავა ჰურის ფინჩალი²⁾ ხელში. როცა გასტეხა და ჰირი დააფინა, ჩაუდგა ჰირში, და განდა მზისუნახავი გოგო. მეფის ვაჟს ძალიან მოეწონა და გადასწევიტა: ცოლად შერთვა. დასტოვა მზისუნახავი და დაუბარა:

— შენ დარჩი აქ. მე წავალ, მშობლებს ვეტყვი, რომ ქალი დავნიმნე.

მეფის ვაჟი წავიდა, დასტოვა მზისუნახავი მარტო. ერთხელ მზის უნახავთან მივიდა ქურთის გოგო და უთხრა:

— ჩამომიწიე სის ჰოწკი³⁾ და ამოვალ შენთანაო.

მზისუნახავმა არ ჩამოუწია. ქურთის გოგო გაბუღისდა, ავიდა ძალდა, გადმოაგდო მზისუნახავი, რომელიც დაეცა მიწაზე და მოკვდა. იმ ალაგას, სადაც მზისუნახავი დავარდა, ამოვიდა ევაგილი.

მოვიდა მეფის ვაჟი; მოიუვანა მკურები მზისუნახავის წასაუვანად.

მეფის ვაჟს გაუკვირდა, როცა ნახა იბრეთი⁴⁾ გოგო და უთხრა:

— რამ გაცაშავა და წაგასდინა ასე.

გოგომ უპასუხა:

— აქ რომ დამტოვე მხეში, აბა რა მომივიდოდნო?

მეფის ვაჟს რაღა უნდა ექნა: წაიუვანა იბრეთი გოგო.

1) დაალო. 2) ნამცეცი. 3) ტოტი. 4) მახინჯი.

ვაქმა ვვავილი მოსწევიტა და დაიბნია ებალახსე. დედოფალმა გადაუფურწულა:

— გადაბგდე ეს ვვავილი: რად გინდაო?

მეფის ვაქმა გაუგონა და გადაბგდო. ის ვარდი გადაიქცა ვირად. მეფის ვაქმა წაიუყანა სახელში და დააბა ასორში. ¹⁾ დედოფალმა უთხრა:

— დაჭკალი ეს ვირიო.

მეფის ვაქმაც გაუგონა და დაჭკლა. იმის სისხლზე მშვენიერი სე ამოვიდა. დედოფალმა ეს სეც მოაჭრევინა. ამ სისხგან გაბკეთებინა აკვანი და შიგ ბავშვი ჩააწვინა. აკვანმა ეს ბავშვი სულ დაჩხვლიტა. აკვანი დააწვევინა დედოფალმა და ნაცარი გადაჭყარა.

ნაცრისგან დედოფალმა ერთი ეუთი გაავსებინა. ერთმა დედბერმა კსაში იბოვნა ეს ეუთი, წაიღო და თავის სახლში თაროზე დადვა. გაიღო ეუთი, გამოვიდა იქიდან მისუნანავი, მიაღბა-მოაღბა ეველაფერი და ჩაბვრა ისევ ეუთში. დედბერი ამ დროს სახლში არ იყო. როცა დაბრუნდა, გაუკვირდა, რომ სახლი დაღბებული დასვდა.

მორეხელ წავიდა კიდევ დედბერი, და სახლი ისევ მოკალიბებული ²⁾ დასვდა. ძალიან გაჭკვირდა დედბერი. გავიდა გარედ და კარის ჭუჭრუტანიდან დაიწყო ცქერა. ამოვიდა მისუნანავი; დაიწყო ოთანის მოკალიბება. დედბერმა დაინახა თუ არა, შევიდა ოთანში და დაჭკითხა:

— ვინა ხარ, საიდან მოსულხარო?

მისუნანავმა ეველაფერი უამბო და სთხოვა დედბერს მეფის ცოლი მანახვეო. დაჭწირდა: განახვებო.

¹⁾ ბოსელი. ²⁾ დაღბებული.

ერთსელ დედაბერი წავიდა; მივიდა მეფის სასლთან და მეკარესა სთხოვა:

— დედაბერი ვარ საწუალი. გავიკე— დედოფალს საბანი აქვს შესაკერიო. შემძვი: მინდა შევეკერო. კარგი კერვა ვიციო.

კარის კაცმა უთხრა:

— დაცხადე აქ: მე წაგალ და ამბავს გავიკებო.

კარის კაცი მართლა წავიდა; მოახსენა დედოფალს ეველბერი; გამოვიდა და შეიყვანა დედაბერი.

დედაბერმა დაიწყო საბნის კერვა; სულ თქრომკედით ჰკერავდა.

დედოფალს მოესურვა ენახა, როგორ ჰკერავდა დედაბერი; შევიდა და ნახა. საბანი ძალიან მოეწონა. დედაბერმა სთხოვა:

— რადგანაც ასეთი კეთილი ბრძანდებით, ერთი შეილის-შვილი შეავს თბოლი, დაიუენეთ თქვენთან გოგოდაო.

დედოფალი დათანხმდა— ძალიან კარგო.

გაათავა დედაბერმა საბანი და წავიდა გოგოს მოსაყვანად. მოვიდა შინ და მზისუნახავს ასარა:

— შეიძლება დედოფლის ნახვაო.

ჩააცვა მონძები და თან წაიყვანა. მიიყვანა დედოფალთან. მეფის ვაჟიც სასლში იყო. მზისუნახავმა მეფის ვაჟი რომ დაინახა, ზირსე გადისადა, შემოესვია და უაძბო, რომ მისი საცოლო ის იყო, და იქ დასტოვა მარტოდ. მოვიდა ქურთის გოგო და ძირს ჩამოაგდო. უაძბო, როგორ მოკვდა და იმ ალაგას ამოვიდა ის ვარდი. შემდეგ შენ მოსწევიტე, ეაბალახსე დაბნიე, მაგრამ ქურთის გოგომ გადაგატდებინაო.

უაშბო ეველაფერი მეფის ვაჟს. ვაჟს ძალიან მოეწონა მზისუნახავი. იმ დღესვე გააკლო ქურთის გოგო, შეკრიბა მთელი ნათესაობა და ხალხი და კადისადა დიდი ქორწილი.

იმ დღიდან ცხოვრობდნენ მზისუნახავი და მეფის ვაჟი ერთად. დედებერიც იმათთან ცხოვრობდა.

ხანუმა ევენდა

ერთი ცვარი წელის ამბავი

ველაყერი რომ გაიბოთ, რაც წელის ცვარმა გადაიტანა და გამოცადა, მთელ დღეს მოუნდები და ნახევარსაც ვერ ვიტყვი. თუ კი მართლა ვეკლავურის გაგება გწუწურიათ, აყითონ დაუკვირდით; მე კი აქ მხოლოდ ზოგიერთ მის თავგადასაჯალს ვიამბობ.

ის წელის ცვარი, რომელიც ჭიქაში დარჩა მას შემდეგ, რაც წვალი დალიეთ, წინაღ მალა, ძალიან მალა მოკზაურობდა. იქნება თქვენც უცქერდით, როდესაც ცაზე ღრუბელი მისცურავდა, მაგრამ მაშინ არ იცოდით, რომ ეს ცვარი იყო; მაგრამ წვალს კი არ ჰგავდა, არამედ თხელი ნისლის ჰქონდა.

ცივმა, სუსიანმა ქარმა შემოუბერა ღრუბელს და ნისლის ბურთები, რომლისგანაც ღრუბელი შესდგებოდა, სწრაფად გაუინა. ცვრები ლამაზ თოვლის ბროლებად გადაიქცა. ეოველ მათგანს ექვსი მშვენიერი სხივი და ეოველი მხრისკენ თითუბივით ზაწაწინა ტოტები ჰქონდა. ვერცხლივით ბრჭყვიალებდნენ და ნელ-ნელა მიწაზე დაეშვნენ. ალბად უფრო მძიმე შეიქნენ, ვიდრე წინაღ, როდესაც ნისლში ზაწია ბურთების მზგავსად დასცურავდნენ.

— თოვლი მოდის! — მხიარულად გაიძახინა ბავშვები და მარხილებს თოვლზე სასრიალოდ მოათრევეს; დიდ თოვლის კაცებს აკეთებენ და თოვლობიას თამაშობენ.

ერთი თოვლის ფთილა, რომელზედაც ქე გაიძობოთ, სსვებთან ერთად მთის დიდ კლდეზე დაეცა. ქანა ის ნასკდომში შეაფრიბლა. ჩვენს ფთილა დილაბდის იქ დარჩა. მეორე დღეს, როდესაც მსემ კლდეს მიანათა, სსიეები ჰირდაჰირ ქვას დაეცნენ. იგი გათბა. თოვლის ფთილა გადნა და წულის ცვარად გადაიქცა. მაგრამ მარტო მას არ დამართნია ასეთი საქმე. მრავალი სსვა ფთილებიც გადნა და ეველა ერთად ნასკდომში ჩაიწრიტა.

ღამე ისევ აცივდა და წულის ცვრები გაიუნა. მაგრამ ახლა იმათ ნასკდომი მეტად ევიწროვათ. გაიწ-გამოიწიუნენ, კლდეს აქეთ-იქით მიგნიდნ მავრად მიანწუნენ და გასეთქეს კიდუც. სამთრის განმავლობაში ბევრი ტანჯვა გამოიარა მათი წულობით კლდემ. გამოსაფსულზე, როდესაც შეგროვებული თოვლი ერთიანად გადნა, ქვამ ერთ ადგილას თავი ვერ შეიმავრა და ძირს, ველში ჩამოგორდა.

ეინული გადნა. ცვრები ერთად შეიკრიბა და ნაკადულად გადაიქცა. მეწისქვილემ ეს ნაკადული ბორბლებზე მიუშვა. წულის ცვრები ბორბლის ფრთებს დაეჯახნა. ცალკე თითო ცვარი ბევრს ვერაუერს გააკეთებდა, ხოლო რაკი თანხმობით მოჭკიდეს ხელი საქმეს, დიდი ბორბალიც კი აატრიალეს.

ბორბალი ამომრავებს წისქვილის ქვებს, რომლებიც ჰურის მარცვლებს ფქვილად აქცივენ. ფქვილისაგან მეწურე

აცხობს ჰურს. წელის ცვარის წეალობით თქვენ დღეს გემრიელი საუსმე გქონდათ.

ბორბლების ფრთებიდან ცვრები ისევ ნაკადულში ცვივა და ქვევით მიემგზავრება, სანამ მრავალ თანამგზავრს არ იძოვის და დიდ მდინარედ არ გადაიქცევა. იქ აუარებელი ცვარი იკრებება, ისე რომ საერთო ძალით, არამც თუ ზატარა ნაგების, დიდი სომალდების სიღვაძე კი შეუძლიათ.

ერთსელ მდინარესე ვილაც კაცი მივიდა და დიდი ჭურჭლით წეალი ამოიღო. შიგ ჩვენი ცვარიც მოჭევა. კაცმა წეალი ორთქლმავალის ქვაბში ჩაასხა და ქვეშ ძლიერი ცეცხლი შეუკეთა. რაც უფრო ძლიერდებოდა ალი, მით უფრო სიცხე ადგებოდა ჩვენ ცვარს ქვაბში. ჯერ გაფართოვდა, განიზიდა, და ბოლოს ორთქლად გადაიქცა. ორთქლს კი დიდი ადგილი სჭირდება. ქვაბი მისთვის აუტანელი საჭეობილე შეიქნა, და ორთქლი მის სხილენძის კედლებს მიაწვა.

ამ დროს შემანქანე ონკანს აღებს. სმაურობითა და შინით გაივლის ცვარი რკინის მილს, ორთქლის მანქანის მსხვილ ზუშბას მიაწვება და აამოძრავებს. როგორც კი ზუშმა აამოძრავდება, ბორბლებს ტრიალს დააწეებინებს,—და ორთქლმავალი ეველა მასე მიბმული ვაგონებით გზას გაუდგება.

ჩვენი ცვარიც, ორთქლის სახით, დასმარებას უწევს კრძელი მატარებლის მოძრაობას, რომლითაც შეიძლება თქვენც მოგინდეთ ოდესმე შორს შეოფ ნათესავეებთან მგზავრობა.

როცა ორთქლმა მანქანა აამოძრავა, შემდეგ ცვარმა დიდი მილის შემწეობით გარედ გამოსულა მოახერხა. მილიდან თეთრი,

ღამასი ღრუბლის სახით, ზვეითკენ მიისწრაფვის, სხნამ
ისევ თოვლის ფთილებად მიწაზე არ დაეშვება.

შეიძლება დედამიწაზე იგი ძაღვ დაბრუნდეს, წვიმის ცვარის
შზგავსად, და წუაროში ან ჭაში ჩავარდეს, საიდანაც უოველ
დღე წუახლს იღებენ, რათა შუნც დაკალევეინონ და წუურვილი
მოვიკლან.

დ. ეიფიანი

რთვალს ვაჩდნენ წითელი ვარდები

(ელ. მაკ-კრეკენისა)

დესღაც, ძველის-ძველად სულ არ ხა-
რობდნენ დედაშიწასე წითელი ვარდები.
ეველა ვარდები, გამოუკლებლად, თეთრი
ფერისანი იუფნენ. იმათში არ ვრია არც
ერთი ალისფერი, უვითელი, ან ვარდისფერი ევაველი: ამ
ქვეყნად მხოლოდ თეთრი ფერის ვარდები მოიპოვებოდნენ.

ერთხელ დილით ზაწია თეთრი ვარდის კოკორს გამოე-
ღვიძა და დაინახა, რომ მზე ზირდაზირ მას უცქერს. ისე
დაჯინებით უცქერდა მზე, რომ ზაწია თეთრი ვარდის კოკორ-
მა არ იცოდა—რა ექნა; ბოლოს შესედა მზეს და ჰკითხა:

— რატომ მიცქერ ასე დაჯინებითაო?

— იმიტომ, რომ მინდა დავსტკბე შენი ცქერითაო!— უზასუ-
ხა შექ-მუნარე მზემ.

თეთრი კოკორი სუძთლად გაწითლდა, როცა ეს მოულო-
დნელი ზასუსი ვაიკონა! და ასე სამუდამოდ წითელი დარჩა.

შემდეგ ეველა მისი ბავშვები წითელი ფერისანი იუფ-
ნენ.

ილია ნაკაშიძე

კვბუსი

(წარმოდგენილია ღ. კლიაიზიშვილის მიერ)

ს

”

”

გვ

კვე-
ში-
რი

”

ზ

ადე
წაიკითხე
უკუღმა.

ე 2,

”

იმერეთში ჰოს მა-
გიერ რა სიტყვას
ამბობენ, წაიკითხე
უკუღმა.

”

ყველაზე პატარა
თითს რა ჰქვია?

”

გ

მე-10 კლ-ში მოთავსებულ შარადას, ამითყანას, გამოყენების და რეზუსის აღწერა:

- შარადა: 1) აკაკი.—გამოცანები: 1) ღელვი,
- 3) გოგრა.—რეზუსი: კატა თავის მტერია.

21/40

ბიულეტენი ხელის მოწერა 1917 წლისათვის

დასურათებელი საყმაწვილო ჟურნალი

წელიწადი **„ნაკადული“** წელიწადი
შეცამეტებ. შეცამეტებ.

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

შურნალი გამოდის თვეში ორჯერ

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან.—იმით, თვის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით კი 6 მან.—ნახევარ წლით—3 მან. გაგზავნით—3 მან. 50 კაპ. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი**—3 მან. გაგზავნით—3 მან. 50 კაპ. მოზრდილთათვის **12 წიგნი**—3 მან. გაგზავნით—3 მან. 50 კაპ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ესთხოვთ ხელის მოწერლებს, თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—40 კ. შეიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხელის მოწერა ბიულეტენს

თბილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. №8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. №8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წევრის მალაზიაში, სასახლის ქუჩა; ქუთაისში—ისიდორე კვიციანიძისთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. შთავრეშვილთან. ფოთში—ლულუმიღე მეგრელიძისთან. ბათუმში—ტროფიმ ინასარიძისთან ფოსტაში, ტ. სამსონ ყაზიშვილთან—ქალაქის გამგეობაში. თელავში—ვანო პაატაშვილთან. ახალციხეში—კონსტანტინე გვარამიძისთან. ბაქოში—მეთოდე კაკაბაძისთან. გორში—ქეთევან ჯაფარიშვილთან ტინინო ლომოურთან. შიათურაში—ივ. გომელაურთან. ხონში—მ. ი. ქავჭანიძისთან. მიხაილოვოში—გორაკი ნაკაშიძისთან. ოზურგეთში—სალომე ხუნდაძისთან, ლანჩხუთში მასწავლებელ ჯუღელთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე
გამომცემელი მ. პავლე იოსებისძე თუმანიშვილი.